

Natuurinclusief ondernemen

Mens en natuur versterken elkaar

Natuurinclusief ondernemen. De term ligt op ieders lippen en daarmee ligt al direct het gevaar op de loer dat het wordt weggezet als 'oude wijn in nieuwe zakken'. Dat is niet terecht. Want het gaat veel verder dan eerdere concepten als het bedrijfsnatuurplan, duurzaam ondernemen en natuureducatie. Het omvat al die begrippen en meer. Daarnaast is het specifiek voor onze sector een manier om te laten zien dat recreatie in gevoelige natuurgebieden wel degelijk heel positieve effecten voor de natuur kan hebben.

Tekst: Maarten Bokslag

Foto's: Huttopia, It Wiid, Vitale Vakantieparken

Het duurde vijf jaar voor ze de vergunning hadden. Heel lang. Maar met een ander plan hadden ze de vergunning nooit gekregen, dat realiseert Erik Mulder zich ook wel. Weidzz

natuurlodges is een nieuw gestart bedrijf in het Drentse Dalerveen. Daar wordt landbouwgebied ontwikkeld tot het beekdal Drostendiep, met veel ruimte voor natuur, biodiversiteit en vogels. Broers Erik en Marko Mulder besloten hun bedrijf voor de recycling van grond en groen om te bouwen tot recreatiebedrijf, met een zware focus op natuurbeleving. Erik Mulder: "We hebben samen met een ingenieursbureau een plan ont-

'De Meinweg ging van duizend naar 280 plekken. Ruimte voor mens en natuur'

wikkeld waarvan zowel de gemeente als de provincie uiteindelijk enthousiast werden. Achter ons bedrijf ligt 15 hectare beheergrond voor weidevogels. Daar is een 'plasdras' aangelegd: een ondiep waterig gebied dat heel aantrekkelijk is voor vogels. Aan de rand van het terrein zijn we nu lodges aan het plaatsen. Uiteindelijk mogen er 23 komen. Vanuit die lodges – zowel tenten als huisjes – hebben mensen een schitterend uitzicht over de weidenatuur en de vogels."

Los van het gas

De eerste lodges werden juli 2022 geplaatst en de reacties van de gasten waren direct positief. "Er zijn zelfs al mensen voor de tweede keer geweest. Opvallend vaak zijn het stellen, of alleenstaanden. Die komen voor de rust", weet Mulder. Hij loopt

nog over van de plannen om het bedrijf en de natuurbeleving verder uit te bouwen. "De lodges zijn volledig gasloos gebouwd. Om stroom op te wekken leggen we deze zomer 132 zonnepanelen op het dak van de loods van ons andere bedrijf. Er komt nog heel veel beplanting bij, om de natuur nog meer aandacht te geven. We werken ook aan een fruitpluktuin voor de gasten. Er komt een wand voor oeverzwaluwen. En in samenwerking met Natuurmonumenten bouwen we een vogelkijkhut in de drasplas. Vogelspotters kunnen daar met een bootje naartoe en dan vanuit de hut vogels kijken. Zo voegen we steeds meer beleving toe aan ons bedrijf én versterken we de natuur."

Bij HISWA-RECRON heeft natuurinclusief ondernemen de wind mee. Dat komt ook door directeur Geert Dijks, die in februari door het ministerie van LNV werd benoemd als domeinleider

Vrijtijdsconomie voor de Nationale Agenda Natuurinclusief. Dijk: "Hoe de Agenda Natuurinclusief er precies uit gaat zien moeten we nog bepalen. Er zijn ambities te formuleren voor 2030 en 2050. Duidelijk is wel dat water en natuur de leidende thema's worden. En dat een samenleving waarin de natuur wordt versterkt het doel is. Wij werken daar als HISWA-RECRON heel graag aan mee. Want onze ondernemers zitten onder het algemeen middenin de natuur. Met hun campings, jachthavens, bungalowparken, outdoor activiteiten, groepsaccommodaties, noem maar op. Wij zijn afhankelijk van de natuur." Maar Dijk

Cursus Natuur op je park

Vitale Vakantieparken (Veluwe) organiseerde in januari en februari weer de driedaagse cursus Natuur op je park. Ondernemers maakten kennis met de thema's Gastvrij voor dieren, Snoeien doet groeien en Zaaien en maaien. "Een zeer inspirerende cursus", oordeelt Annette Redschaad van De Toverberg in Ermelo. "Ik had veel aan de interactie tussen de leerstof, de ervaringen van collega's en wat je in de praktijk ziet op de bedrijven waar de bijeenkomsten plaatsvinden." Redschaad ging vol inspiratie naar huis. "Maar ik ben niet iemand die naar huis rijdt en dan meteen aan de slag gaat. Ons bedrijf is al heel mooi en natuurlijk. Dus de nieuwe ideeën laat ik groeien en uiteindelijk komt daar een plan uit. Op die manier kunnen we ons bedrijf nog verder verbeteren. Dat kan zijn met nieuwe aanplant of een andere manier van snoeien, maar ook door de informatie op de website aan te passen. Er is altijd ruimte voor verbetering." Belangstelling? Voor Veluwe ondernemers komt er een volgende cursusronde.

www.vitalevakantieparken.nl

draait het ook om. "De natuur is namelijk ook afhankelijk van ons. Wij maken verantwoorde recreatie in de natuur mogelijk. En dat is noodzakelijk. Voor al die mensen die in steden wonen en er graag in hun vrije tijd oplet trekken. Maar ook voor het draagvlak van de natuur. Als de natuur op slot gaat, krijg je een tegenbeweging. Dan vervreemd natuur van de mensen. Dat leidt tot verlies van draagvlak voor bescherming en financiering van natuur. Daarom is mijn uitgangspunt dat je de natuur ook mensinclusief moet ontwikkelen. Dat is de andere kant van de medaille. Je kunt niet doen alsof we in een land zonder mensen leven."

Franse koploper

Zijn er eigenlijk al goede voorbeelden van natuurinclusief ondernemen op recreatiebedrijven? Even rondvragen bij de regiomanagers van HISWA-RECRON levert al heel wat op; enkele van die bedrijven hebben we gesproken voor dit artikel. Opvallend genoeg wordt ook Huttopia regelmatig genoemd. Een relatief jong bedrijf, met Franse wortels, dat in iets meer dan twintig jaar uitgroeide tot een internationale recreatieketen. Dat komt mede door de natuurinclusieve insteek, die zowel bij overheden als recreanten heel goed valt. In Nederland heeft Huttopia vier bedrijven. De cijfers spreken voor zich: camping

'Elke regio is anders. We kijken nu naar goede praktijkvoorbeelden'

De Roos (Ommen) heeft 320 plaatsen op 27 hectare grond. De Meinweg in Herkenbosch heeft op hetzelfde oppervlak zelfs maar 280 plaatsen. "Toen we dat tweede bedrijf kochten had het duizend plekken", vertelt Samuel Lafforest, managing director van Huttopia in Nederland. Het voormalige park van Oostappen had een zwembad en was erg 'versteend'. Huttopia pakte de inrichting ingrijpend anders aan, waardoor het veel meer deel werd van het omringende Nationaal Park de Meinberg. "Onze filosofie is dat onze parken zo min mogelijk impact mogen hebben op de natuur. Stel dat we op een dag vertrekken, dan moet het in korte tijd weer natuur zijn", legt Lafforest uit. "We willen mensen naar de natuur brengen en ze van de natuur laten genieten. Maar daarmee willen we de natuur niet bederven. In de gebouwen op het terrein, zoals de horeca en receptie, gebruiken we alleen duurzame materialen als ijzer en onbewerkt hout. Dus: geen plastic, geen gelakt of geïmpregneerd hout." Alles staat bij Huttopia in het licht van de duurzame doelstellingen. Bij de inrichting wordt daar veel aandacht aan besteed, met een eigen team aan architecten en projectleiders. Bestaande bomen worden gespaard en zorgvuldig wordt nieuwe beplanting aangebracht, zodat de

bedrijven passen in de omringende natuur. Alle activiteiten moeten het natuurlijke gevoel versterken. Zo is het activiteitenprogramma voor de kinderen ook gericht op natuureducatie. Samen de natuur in, leren over alle mooie en spannende dingen die je daar kunt beleven. Dat gaat wel op moderne manieren, dus bijvoorbeeld met games.

Huttopia campings - in Frankrijk zijn er 47 - bieden enorm veel ruimte aan de kampeers. Hoe hou je zo'n bedrijf rendabel? Lafforest: "We investeren niet in horeca of in een zwemparadijs. Onze bedrijven zijn echt gericht op kamperen, hoewel we ook safaritenten en cottages verhuren. Dat kunnen we met relatief weinig mensen managen en dat houdt de kosten laag." Vooral in Nederland geldt daarbij dat de twee Huttopia-campings een hoge bezetting hebben. "Nederlanders wonen in een erg verstedelijkt land. We zien dat ze niet alleen in de vakanties, maar ook in de weekends graag naar onze bedrijven komen." Een ander positief effect is dat grote natuurbeheerders Huttopia nu steeds vaker benaderen om kamperen mogelijk te maken in natuurgebieden. Het bedrijf is een van de partners van ONF, het Franse Staatsbosbeheer. Dat kan alleen als je het vertrouwen geniet dat je van natuurinclusieve recreatie een succes weet te maken, voor mens én natuur.

Symposium

Geert Dijk streeft ernaar dat op termijn alle recreatiebedrijven en jachthavens in Nederland natuurinclusief worden. "Met beplanting die de biodiversiteit stimuleert. Met voorlichting aan gasten, zodat zij verantwoord omgaan met de natuur. Met ruimte voor de natuur, zodat de grens tussen het bedrijf en de omringende natuur vervaagt. We kijken nu naar de goede praktijkvoorbeelden: hoe pak je dat precies aan? Uiteindelijk heeft elk bedrijf toch zijn eigen situatie. Drenthe is totaal anders dan Zeeland of Zuid-Limburg. Het ene bedrijf ligt deels in het bos, het andere op grasland tussen de akkers. Dat maakt

'Ik wil geen strakke grens tussen ons bedrijf en het Nationaal Park'

natuurinclusief ondernemen ook tot maatwerk. We zoeken nu naar manieren om de ondernemers op weg te helpen. Daarvoor worden ook de bestaande regelingen en initiatieven betrokken. Vitale Vakantieparken bijvoorbeeld, Green Key en de Blauwe Vlag. Begin juli organiseren we een nationaal Symposium Natuur- en Mensinclusieve Vrijetijd." Al vrij snel moeten die inventarisaties ook leiden tot concrete actieplannen en een lijstje voor het ministerie van LNV. "Wat hebben wij als sector nodig om door te pakken - ook financieel? We streven naar bestuurlijke afspraken met Rijk, provincies,

gemeenten en waterschappen. Om de natuur te ontlasten maar wel toegankelijk te houden voor ontwikkeling." Dan gaat het om de droge, maar zeker ook om de natte recreatie, benadrukt Dijk. "Vrijwel alle jachthavens liggen in of aan beschermd natuwater."

Laagveen

Annelie Bleckman is eigenaar van Camping It Wiid in Eernewoude. Een bijzonder bedrijf, waar water en natuur een grote rol spelen. "Ons bedrijf ligt midden in Nationaal Park de Alde Feanen", vertelt Bleckman. "Het is een laagveengebied met heel veel watersport. Daarom hebben veel van onze bungalows, toeristische plekken en jaarplaatsen ook een ligplaats erbij. In totaal hebben we 500 ligplaatsen, zonder overigens een jachthaven te zijn." Ondernemen met oog voor de natuur doet de familie al heel lang, stelt Bleckman. "Mijn vader was daar altijd al mee bezig. We houden niet van schuttingen of coniferen. Er liggen al heel lang sedumdaken op de sanitairgebouwen en we hebben veel fruitbomen. En we gaan daarmee door. Deze zomer komen er 550 zonnepanelen op de carport. Dan waken we de helft van ons stroomverbruik zelf op. We hebben ook een nieuwe havenbeschoeiing aangelegd, die diervriendelijk is. Ik kijk altijd hoe we de biodiversiteit verder kunnen verbeteren." Bleckman heeft een duidelijke visie op de inpassing van het bedrijf in de natuur: "Ik wil geen strakke grens tussen ons bedrijf en het Nationaal Park. Het mag gerust in elkaar overlopen. Die natuur is alom tegenwoordig op ons park; net zag ik nog een ree. Die natuur willen we dus ook versterken. Vroeger stonden er aan de waterkant honderd aluminium stacaravans. Daar hebben we drie diepe insteekhavens gegraven. Langs de oever zijn nu 60 chaletplaatsen. Maar vooral biedt dat extra beschutte water ruimte voor allerlei vissoorten. En het gaat goed. We zien hier ijsvogels. Af en toe zien we hier een zeearend overvliegen en ik heb zelfs wel eens een kwak gezien. Die natuur is hier en daar genieten we van. Dan willen we met onze onderneming de natuur zeker niet in de weg zitten."

www.agendanatuurinclusief.nl